Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

http://www.valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/1101

Jautājums

Kā loka uzvārdu ***Platacs***?

Atbilde

Uzvārds lokāms pēc 6. deklinācijas parauga.

Uzvārds *Platacs* ir saliktenis, kas sastāv no daļām *plats + acs*. Tā kā vārds *acs* ir 6. deklinācijas lietvārds, uzvārds lokāms pēc 6. deklinācijas parauga, atšķirības vīriešu un sieviešu dzimtē ir tikai datīvā:

Nominatīvs. Kas?	Anna Platacs, Dainis Platacs
Ģenitīvs. Kā?	Annas Platacs, Daiņa Platacs
Datīvs. Kam?	Annai Platacij, Dainim Platacim
Akuzatīvs. Ko?	Annu Plataci, Daini Plataci
Instrumentālis. Ar ko?	ar Annu Plataci, ar Daini Plataci
Lokatīvs. Kur?	Annā Platacī, Dainī Platacī
Vokatīvs. –	Anna Platacs! Daini Platacs!

Valodas praksē, iespējams, vīrieša uzvārds biežāk locīts pēc 1. deklinācijas parauga (kā *plecs, špics*), jo nav pievērsta uzmanība salikteņa otrās daļas *-acs* semantikai. Gramatiski gan tādi uzvārdi kā *Baltauss, Dzelzs, Grants*, *Klints* lokāmi pēc 6. deklinācijas parauga.

Avoti

Smiltniece, G. Lietvārds (substantīvs). *Latviešu valodas gramatika*. Atb. red. D. Nītiņa, J. Grigorjevs. Rīga : LU Latviešu valodas institūts, 2015, 324.–369. lpp.

Logina, S., Pēča, K., Pūtele, I., Zilgalve, E. Valodas konsultācijas. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 18. Atb. red. I. Druviete. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2023, 155. lpp.

© Latviešu valodas aģentūra, 2017